

Nr 34.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1927 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om utbetalande av begravningshjälp för vissa pensionstagare vid försvarsväsendet.

I en inom andra kammaren av herrar *Törnkvist* i Karlskrona och *Kloo* väckt motion nr 22, som hänvisats till bankoutskottets förberedande behandling, har anförts och hemställts följande:

»Vid fastställande av de grunder, efter vilka förtidspension skall utgå till de arbetare vid försvarsväsendet, som bliva övertaliga på grund av den minskade försvarsorganisationen, ha de pensionsbestämmelser, som gälla för daglönare vid flottan, tjänat som utgångspunkt.

I dessa bestämmelser för pensionering av daglönare är föreskrivet, att då pensionstagare avlider, utgår två månaders pension såsom begravningshjälp. Avsikten synes hava varit, att den, som avgår med förtidspension, ej skall bliva i något avseende sämre ställd än den, som pensioneras i vanlig ordning, varför det torde få anses överensstämma med rättvisa och billighet, att de förtidspensionerade komma i åtnjutande av begravningshjälp efter samma grunder, som nu gälla för daglönare vid flottan, vilka pensioneras i vanlig ordning.

På grund härav hemställes, att riksdagen må besluta, att, då pensionstagare vid försvarsväsendet, vilken erhållit pension enligt kungl. kungörelsen nr 10 1926, avlider, begravningshjälp skall utbetalas med belopp utgörande pension för två månader.»

Över ifrågavarande motion har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande av statskontoret. Nämnda ämbetsverk har i ärendet infordrat yttranden av marinförvaltningen, som hört direktionen över flottans pensionskassa, samt av arméförvaltningens civila departement.

Yttranden.

Direktionen över flottans pensionskassa har i ärendet anført följande:

»Jämlikt stadganden i § 9 av gällande reglemente för pensionering av flottans och lotsverkets gemenskap den 31 oktober 1879 (S. F. S. nr 63/1879) samt § 6 i kungl. kungörelsen den 2 december 1904 (S. F. S. nr 58/1904) och § 7 i kungl. kungörelsen den 25 november 1910 angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare (S. F. S. nr 130/1910) består två månaders pension i begravningshjälp efter avliden pensionerad daglönare vid marinen.

Däremot utgår icke begravningshjälp efter befattningshavare, som pensioneras jämlikt bestämmelserna i Kungl. Maj:ts förnyade nådiga reglemente för flottans pensionskassa den 17 november 1899 (S. F. S. nr 92/1899), alltså icke efter bland andra verkmästare och mästare vid månadslönarestaten.

Den personal, som avses uti den motionen åberopade kungl. kungörelsen

den 15 januari 1926 indelas efter arten av innehavande anställning i tre grupper:

grupp I: verkmästare och mästare ävensom med dessa jämställda löntagare vid armén och marinen;

grupp II: förmän, verkstadsföreståndare och maskinister vid armén och marinen, fodermarskar och stallbetjänter vid armén samt sjukvaktare vid flottan, ävensom med dessa jämställda löntagare vid armén och marinen; samt

grupp III: daglönare utom förmän vid marinen, andra arbetare, eldare, hästskötare, tillsyningsmän samt kokerskor och tvätterskor ävensom med dessa jämställda löntagare vid armén och marinen.

Kungörelsen innehåller icke bestämmelse om utbetalande av begravningshjälp efter avliden befattningshavare, som avgått med förtidspension.

Under framhållande av att förtidspension icke utbetalas genom flottans pensionskassa, får direktionen tillika meddela, att från direktionens sida intet är att erinra mot att begravningshjälp efter förtidspensionerad befattningshavare tillhörande daglönarstaten och med sådan befattningshavare jämställd löntagare må utgå enligt ovannämnd beräkningsgrund.»

Marinförvaltningen har såsom eget yttrande åberopat innehållet i det av direktionen över flottans pensionskassa avgivna yttrandet.

Arméförvaltningens civila departement har anfört, att departementet icke hade något att erinra mot den i motionen gjorda framställningen.

För egen del har *statskontoret* yttrat:

»I motionen nr 22 i andra kammaren har hemställts om riksdagens medgivande därtill, att, då pensionstagare vid försvarsväsendet, vilken erhållit pension enligt kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen, avlider, begravningshjälp skall utgå till dödsboet med belopp, motsvarande pension för två månader. Bifall till detta förslag har tillstyrkts av arméförvaltningens civila departement och marinförvaltningen. Under hänvisning till den redogörelse rörande nämnda författning, som av direktionen över flottans pensionskassa lämnats i dess av marinförvaltningen åberopade yttrande i ärendet, får statskontoret framhålla, att visserligen största delen av de förtidspensioner, som av statskontoret beviljats med tillämpning av nämnda kungörelse, tillkommit sådana avgående löntagare vid försvarsväsendet, som eljest skulle hava i sinom tid pensionerats enligt föreskrifterna om pensionering av daglönare vid marinen och vilkas stärbhus alltså skulle hava under sådan förutsättning bekommit begravningshjälp till belopp, motsvarande pension för två månader; att emellertid förtidspensionerna avpassas efter alldeles särskilda bestämmelser och i enlighet med riksdagens medgivande utgå från allmänna indragningsstaten i likhet med flertalet av de av riksdagen i särskilda fall beviljade pensioner; samt att den i förevarande motion föreslagna utsträckningen av rätten till begravningshjälp icke lämpligen synes böra medgivas under annan förutsättning än att rätten utsträcker till att gälla även övriga pensionstagare av samma kategori med pension från allmänna indragningsstaten. Det förefaller nämligen mindre lämpligt att medgiva ifrågavarande rätt för stärbhus efter den, som var så ung till levnads- och tjänstår att för hans pensionering måst åberopas föreskrifterna om förtidspensioneringen, men däremot från sådan rätt utesluta stärbhus efter den, som till följd av uppnädd levnads- och tjänstårder pensionerats efter särskild framställning till riksdagen.»

Utskottet.

Av utredningen framgår, att enligt gällande bestämmelser begravningshjälp vid dödsfall utgår till stärbhus efter *ålderspensionerad* befattningshavare, tillhörande en av de personalgrupper, vilka avses i kungörelsen den 15 januari 1926 angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen, nämligen daglönare vid marinen. Begravningshjälp utgår däremot icke till stärbhus efter ålderspensionerade anställningshavare inom övriga grupper, t. ex. verkmästare och mästare vid marinen — vilka i allmänhet äro delägare i flottans pensionskassa och efter uppnådd pensionsålder bliva berättigade till pension därifrån — eller anställningshavare vid armén tillhörande inrättningar av olika slag, vilka sistnämnda anställningshavare pläga genom särskilda beslut av riksdagen tilldelas ålderspension från allmänna indragningsstaten.

Vid nu angivna förhållanden skulle ett bifall till motionen ställa *förtidspensionerade* anställningshavare inom vissa grupper i en gynnsammare ställning än den, som tillkommer motsvarande befattningshavare, vilka kvarstå i tjänst till uppnådd pensionsålder och då erhålla ålderspension. Då detta icke torde kunna anses lämpligt, lärer enligt utskottets mening en utsträckning av rätten till begravningshjälp att gälla jämväl förtidspensionerad personal icke böra äga rum med mindre dylik rätt medgives även i fråga om motsvarande grupper av anställningstagare, vilka erhållit ålderspension vare sig från flottans pensionskassa eller från allmänna indragningsstaten. Frågan om ett medgivande av sistberörda omfattning lärer emellertid icke för närvarande lämpligen böra upptagas till prövning. Utskottet vill till stöd för denna uppfattning framhålla, att spørsmålet om generella författningsbestämmelser rörande pensionering av icke-ordinarie personal för närvarande är föremål för behandling inom vederbörande departement och att förslag i sistnämnda ämne torde vara att förvänta inom en nära framtid. I samband med behandling av ett dylikt förslag torde statsmakterna bliva i tillfälle att pröva, huruvida begravningshjälp bör utgå till stärbhus efter pensionerade icke-ordinarie befattningshavare i allmänhet. Intilldess sådan prövning ägt rum, synes någon utsträckning av nu gällande rätt till begravningshjälp för stärbhus efter pensionerad anställningshavare ej böra ske.

Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motion II:22 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 5 april 1927.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Pettersson* i Olovstorp, *Lindley, Östergren, Bodin* och *Forsberg*;

från andra kammaren: herrar *Olsson* i Berg, *Wikström, Kloo, Höglund, Molander, Heiding, Eklund* och *Thore*.

Reservationer

av herr *Kloo*, som förklarar sig anse, att rätt till begravningshjälp borde medgivas i fråga om förtidspensionerade anställningshavare i ställning närmast motsvarande den personalgrupp, beträffande vilken begravningshjälp nu utginge till stärbhus efter ålderspensionerad anställningshavare, och i anslutning till denna uppfattning hemställt,

att riksdagen i anledning av förevarande motion II: 22, må medgiva, att till stärbhus efter avliden förtidspensionerad anställningshavare, tillhörande marinen och hänförlig till grupp II eller III i § 3 av kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen, må från allmänna indragningsstaten utbetalas begravningshjälp med belopp, motsvarande förtidspension för två månader; samt

av herr *Östergren*, som instämt med herr *Kloo*.
